

Průzkum úseku průlomu

(Zkušenosti jednoho svazku z řízení velitelského cvičení u útvarů)

Důsledná organizace a příprava jednotky k průlomu připravené obrany nepřítel je předpokladem k tomu, abychom mohli zničit jeho síly a prostředky. K tomu patří znalost druhých cílů a především správné určení jejich polohy v terénu. Je třeba vzít v úvahu i to, že nepřítel vytvoří před svými obrannými postaveními zabezpečovací pásmo, které musí vlastní jednotky překonat dříve než dosáhnou předního okraje nepřátelské obrany. To klade zvýšené požadavky na organizaci průzkumu, neboť průzkum nepřítel musí vést jak v zabezpečovacím pásmu, tak i v úseku průlomu.

Při zpracování podkladů pro velitelsko-štabní cvičení vycházeli jsme mimo jiné z toho, že taktický průzkum je pro jednotky nejdůležitějším druhem zabezpečení bojové činnosti.

V úseku průlomu bude nepřítel organizovat svou obranu velmi důkladně, aby zabránil průlomu útočníkem. Patří k tomu zejména vybudování opěrných bodů a palebných postavení včetně organizace palebného systému. Důkladný průzkum úseku průlomu je proto základním úkolem pro úspěšný průlom nepřátelské obrany.

Dříve byla u svazku organizována a řízena cvičení s vojsky a velitelsko-štabní cvičení, při nichž nebyly vyčerpány všechny možnosti pro průzkum tak, aby velitelé byli nuceni přijímat své rozhodnutí na základě skutečně získaných průzkumných údajů.

Velitel svazku se při vyhodnocení minulých cvičení rozhodl spojit velitelsko-štabní cvičení útvarů s průzkumnou činností průzkumných orgánů. Tak mohlo být zabráněno formálnímu hodnocení nepřítelů štáby a velitel útvaru byl přinucen použít průzkumné orgány k průzkumu sil a prostředků nepřítel.

Situace bude pro organizování průzkumu velmi složitá, neboť velitelé musí plnit organizační úkoly spojené s průlomem ve stejné době, kdy jednotky postupují zabezpečovacím pásmem nepřítel k přednímu okraji jeho obrany.

Vývoj situace může být všeobecně tento:

- průzkumné orgány a předsunuté odřady prvního sledu svazku dosáhnou předního okraje nepřátelské obrany;

- předsunuté odřady obsadí pak před předním okrajem nepřátelské obrany úsek terénu a zabezpečí vyvedení hlavních sil svazku k úseku průlomu;

- dělostřelecké jednotky, minomety a tanky v sestavě předsunutých odřadů zaujmou palebná postavení a připraví se k palbě;

- průzkumné orgány svazku vedou nepřetržitě průzkum nepřítel v úseku průlomu, do systému průzkumu jsou zařazené všechny pozorovatelné;

- velitel svazku upřesní rozhodnutí a organizuje součinnost pro následující průlom připravené obrany nepřítel;

— podle rozkazů velitel svazku a podle nařízení nadřízeného štábu a náčelníka štábu svazku plánuje a organizuje zpravodajský náčelník průzkum úseku průlomu.

Zpravodajský náčelník svazku i zpravodajští náčelníci útvarů jsou v operačních skupinách u svých velitelů. Operační skupiny postupovaly v sestavě předstunutých odřadů k úseku průlomu. Organizování průzkumu bylo zahájeno již během přibližování k přednímu okraji obrany.

Průzkumné orgány svazku měly za úkol zjišťovat tyto objekty a cíle:

- postavení taktických prostředků jaderných zbraní a dělostřelectva (určení jejich souřadnic);
- přesnou polohu opěrných bodů rot a čet nepřítelů v terénu;
- palebná postavení tanků, protitankových prostředků, obrněných transportérů, minometů, pancéřovek a kulometů;
- polohu míst velení, pozorovatelů;

Organizování průzkumu

Podklady pro velitelsko-štabní cvičení byly zpracovány ve štábu svazku na základě uvedených hledisek. V průběhu cvičení působily průzkumné orgány útvaru v plném počtu. Dostaly za úkol zjišťovat síly a prostředky, které byly nasazeny v úseku průlomu ke značkování nepřítelů. Úsek průlomu pro motostřelecký pluk měl šířku 2 km. Při organizování průzkumu jsme vycházeli z této taktické situace:

Předstunuté odřady útvarů prvního sledu svazku překročily v ranních hodinách dne „D“ státní hranici a překonaly bojem zabezpečovací pásmo nepřítelů v nařízených směrech. Všechny průzkumné skupiny svazku narazily do 10.00 hodin dne „D“ na nepřátelská postavení a zahájily ihned průzkum jeho obrany pozorováním. Hlavní síly prvního sledu svazku následovaly za svými předstunutými odřady, které do 11.00 hodin obsadily nařízené úseky před předním okrajem nepřátelské obrany. Dosáhly pohotovosti k průlomu obrany do 16.00 hodin dne „D“. Průzkumné orgány dělostřelectva a pozorovatelní velitelé vedly také od 11.00 hodin pozorování v úseku průlomu.

Velitel útvaru se svou operační skupinou, do níž patřil i zpravodajský náčelník, byl od 11.00 hodin v úseku průlomu, aby organizoval útok na bránící se nepřítel. Toto cvičení jsme prováděli s každým útvarem zvlášť. Pro organizování a vedení průzkumu v útočném pásmu útvaru stanovil velitel již během jízdy k přednímu

— systém zátarasů před obranou a uvnitř ní;

— prostory rozmístění a možné směry činnosti druhých sledů, záloh a protitankových záloh;

— sílu a učlenění bojové sestavy nepřítelů a způsob jeho činnosti v určitém prostoru nebo směru.

Tyto výsledky průzkumu tvoří předpoklad pro správné zhodnocení nepřítelů a pro účelné použití vlastních sil a prostředků k zničení nepřítelů v útočném pásmu svazku nebo útvaru. Průzkum musí být veden nepřetržitě, neboť nepřítel bude svými silami a prostředky manévrovat, aby utajil své zámysly. Proto musí být průzkumné údaje aktuální a potvrzené více průzkumnými orgány.

Zpravodajský náčelník svazku i zpravodajští náčelníci útvarů vycházeli při organizaci průzkumu v úseku průlomu ze stanovených cílů i úkolů pro vedení průzkumu.

okraji obrany zpravodajskému náčelníkovi úkol zjistit:

- přesný průběh předního okraje obrany nepřítelů v terénu;
- polohu opěrných bodů;
- palebná postavení dělostřelectva, minometů, tanků, protitankových prostředků a kulometů;
- místa velení a jejich přesnou polohu;
- druhy zátarasů a průběh systému zátarasů před obranou a v opěrných bodech a vhodná místa pro zřízení průchodů;
- přístupové cesty a možnosti přiblížení k opěrným bodům.

Kromě toho nařídil, že průzkumné skupiny mají působit od začátku útoku v prvním sledu útvaru. Po průlomu prvním sledem proniknou mezerami a prostory mezi opěrnými body do hloubky nepřátelské obrany, aby mohly zjistit

- uskupení, číslování, stav a předpokládané směry činnosti druhého sledu nepřítelů;
- postavení prostředků jaderných zbraní a dělostřelectva;
- průchodnost terénu a možnosti obejití zátarasů a překážek;
- přibližování nepřátelských záloh z hloubky obrany a jejich možné prostory soustředění.

Velitel uložil, aby průzkumné skupiny a všechny pozorovatelní vedly průzkum pozorováním.

Pro organizování průzkumu měl zpravodajský náčelník k dispozici vyhodnocené letecké snímky nepřátelské obrany, které dostal od zpravodajského náčelníka svazku. Na svou pracovní mapu si zakreslil všechna opatření pro organizování průzkumu. Mapa obsahovala stanoviště všech pozorovatelů a průzkumných orgánů, úseky obsazené představenými odřady, směry pozorování a již zjištěné objekty a cíle u nepřítelů. Počet průzkumných orgánů byl pevně stanoven před překročením státní hranice.

Z pověření velitele předal velitelům průzkumných jednotek a náčelníkům družů vojsk a služeb útvary ústní úkoly pro průzkum. Dostali nařizeny směry průzkumu a které průzkumové údaje mají získat. Výsledky průzkumu měly být předávány — do doby než by bylo zřízeno linkové spojení — každou hodinu spojkou na pozorovatelnu velitele útvaru. Do systému průzkumu byl začleněn i představený odřad. Každá rota vytvořila pozorovací sta-

noviště, které dostalo přiděleny od zpravodajského náčelníka rovněž úkoly pro pozorování a pásma pozorování. Důležité údaje jako postavení prostředků jaderných zbraní, dělostřelectva, tanků, opěrných bodů a záloh měly být hlášeny ihned na pozorovatelnu velitele. Aby mohl být průzkum sil a prostředků nepřítelů v úseku průlomu veden rychle a bez mezer, byly zasazeny všechny průzkumné orgány a pozorovatelný, které měl útvar k dispozici a nebyla vytvářena záloha sil a prostředků průzkumu.

Všechny průzkumové údaje, které došly na pozorovatelnu útvaru, zakresloval zpravodajský náčelník do mapy a ihned je vyhodnocoval. Závěry, které z toho vyplynuly, dostal operační důstojník. Na požádání velitele byl připraven informovat o uspořádání bojové sestavy, o poloze opěrných bodů a palebných postavení nej důležitějších palebných prostředků a o předpokládaných zámyslech nepřítelů pro vedení boje.

Vedení průzkumu

K průzkumu v úseku průlomu byly zasazeny tyto síly a prostředky:

- pozorovatelná velitele motostřeleckého pluku (obsazená velitelem, náčelníkem dělostřelectva, jedním operačním důstojníkem, zpravodajským náčelníkem, spojovacím náčelníkem, ženijním náčelníkem a chemickým náčelníkem);
- představený odřad motostřeleckého pluku, představovaný velitelem a štábem jednoho motostřeleckého praporu a jednou motostřeleckou rotou;
- jedna průzkumná skupina průzkumné roty motostřeleckého pluku;
- pozorovatelná minometné baterie;
- jedna skupina čtyř radiačního a chemického průzkumu motostřeleckého pluku;
- jedna průzkumná skupina průzkumného praporu;
- pozorovací orgány dělostřeleckého pluku;
- části velitelské baterie náčelníka dělostřelectva divize;
- části průzkumné a potápěčské čtyř ženijního praporu;
- pozorovací stanoviště rot představeného odřadu.

Těmito silami a prostředky mohly být vytvořeny tyto pozorovatelný:

- jedna pozorovatelná velitele motostřeleckého pluku s pozorovatelnou náčelníka dělostřelectva;
- jedna pozorovatelná velitele představeného odřadu;

— čtyři pozorovatelný uvnitř představeného odřadu (velitel roty a tři velitelé čet motostřelecké roty);

— dvě pozorovatelný velitelů motostřeleckých praporů, které vedly průlom;

— dvě pozorovatelný průzkumných skupin průzkumné roty motostřeleckého pluku;

— jedna pozorovatelná minometné baterie motostřeleckého pluku;

— jedna pozorovatelná čtyř radiačního a chemického průzkumu motostřeleckého pluku;

— dvě pozorovatelný průzkumných skupin průzkumného praporu;

— deset pozorovatelů dělostřeleckého pluku, z toho

dvě štábu pluku;

dvě dělostřeleckých oddílů;

šest dělostřeleckých baterií;

— tři pozorovatelný velitelské baterie náčelníka dělostřelectva divize;

— jedna pozorovatelná průzkumné a potápěčské čtyř ženijního praporu;

— tři pozorovací stanoviště.

Celkem jsme měli v úseku průlomu 31 pozorovatelů. Při zasazení útvaru na plných počtech by k tomu přistoupilo ještě 8—10 pozorovatelů velitelů motostřeleckých a tankových rot, jedna pozorovatelná raketometné baterie dělostřeleckého pluku a asi 8 pozorovatelů divizní dělostřelecké skupiny.

Nepřítel v úseku průlomu představovala jedna motostřelecká rota a jedno za-

Tabulka 1

Čas	Průzkumné orgány	Děl. průzkum	Pozorovatelny motostřel. jednotek	Žen. průzkum	Procenta
11.00	6	—	—	—	15
12.00	2	8	—	—	40
13.00	1	5	6	—	70
13.30	—	—	—	6	80
13.45	—	—	1	—	87,5

řízení pro značkování cílů pro dělostřelectvo. Tato motostřelecká rota prováděla v průběhu velitelsko-štábního cvičení vlastní taktické cvičení podle plánu bojové a politické přípravy.

Motostřelecká rota a zařízení pro značkování cílů pro dělostřelectvo mohly v úseku průlomu imitovat 40 objektů resp. cílů. Opěrný bod roty měl šířku 1000 m a hloubku 500 m. Minomety, samohybná děla a obrněné transportéry zaujímaly palebná postavení uvnitř nebo v bezprostřední blízkosti opěrného bodu.

Cíle jsme značkovali takto:

- 3 opěrné body čet, každý se 3 stanovišti pro střelce z pancéřovek a se 3 kulometnými stanovišti;
- jednu pozorovatelnou velitele roty;
- 11 stanovišť obrněných transportérů;
- 2 obrněné transportéry M-113 s minomety se zařízením pro značkování cílů;
- 3 samohybné kanóny a 2 samohybné raketomety se zařízením pro značkování cílů.

Organizace obrany, ženijní vybudování a příprava zařízení pro značkování cílů potřebovaly 5 hodin.

Od 11.00 do 13.45 hodin bylo zjištěno 35 ze 40 značkových cílů. Z tabulky 1 je zřejmé, kdy a kolik cílů a kterými průzkumnými orgány bylo zjištěno.

Podíl druhů vojsk a speciálních jednotek při tom činil:

- průzkumné orgány útvaru 11 cílů, tj. 27,5 %;
- průzkumné orgány dělostřelectva 29 cílů tj. 72,5 %;
- průzkumné orgány velitelské baterie 14 cílů tj. 35,0 %;
- pozorovatelny motostřeleckých jednotek 7 cílů tj. 17,5 %;
- pozorovatelny ženijního vojska 6 cílů tj. 15,0 %;

což je celkem 67 cílů. Některé cíle byly vyhodnoceny více průzkumnými orgány. Průzkumné orgány dělostřelectva zjistily pomocí svých technických prostředků nejvíce cílů.

Velitel mohl na základě těchto údajů správně zhodnotit nepřítele a přijmout účelné rozhodnutí pro průlom. Zjištění objektů a cílů u nepřítele má velký význam též pro organizování palebné přípravy u dělostřelectva. Účinná střelba je možná jen tehdy, je-li znám druh a poloha cíle.

Všechny pozorovatelny byly ženijně vybudovány. Vybudování bylo podobné jako v boji, avšak bez použití ženijní techniky. Volba místa pozorovatele byla velmi důležitá jak z hlediska ženijního vybudování tak i z hlediska pozorování terénu u nepřítele. Pozorovatelny velitelů motostřeleckých jednotek a dělostřelectva byly těsně u sebe, avšak se zachováním minimální vzdálenosti, např.

— pozorovatelny velitele motostřeleckého pluku a velitele dělostřeleckého pluku;

— pozorovatelny velitelů motostřeleckých praporů a velitelů dělostřeleckých oddílů;

— pozorovatelny velitelů motostřeleckých rot a velitelů dělostřeleckých baterií.

Spojení pozorovatelů navzájem mezi sebou bylo zabezpečeno rádiem, linkovými pojítky a spojkami. Až do dosažení úseku průlomu průzkumnými skupinami a předemnutým odřadem bylo spojení rádiové; pak platil zákaz vysílání a spojení se zabezpečovalo spojkami. Jednu až dvě hodiny po zahájení pozorování bylo zřízeno linkové spojení; rádiové stanice zůstaly na příjmu. Bylo organizováno toto linkové spojení:

1. z pozorovatelny velitele motostřeleckého pluku:

— spojení k veliteli předsunutého oddílu a k velitelům motostřeleckých praporů, určených k průlomu;

— spojení ke dvěma pozorovatelnám průzkumné skupiny průzkumné roty motostřeleckého pluku a k pozorovatelně ženijního praporu;

— spojení ke dvěma pozorovatelnám průzkumného praporu.

Pozorovatelny, které byly mezi pozorovatelnou velitele motostřeleckého pluku a konečnou pozorovatelnou se na tato spojení napojovaly. Tato tři vedení byla položena dvěma linkovými družstvy motostřeleckého pluku a jedním linkovým družstvem průzkumného praporu;

2. z pozorovatelny velitele dělostřeleckého pluku:

— spojení k pozorovatelně velitele každého dělostřeleckého oddílu a od každého oddílu spojení k pozorovatelnám dělostřeleckých baterií — vedení byla za-

bezpečena linkovými družstvy dělostřeleckého pluku;

3. z pozorovaten velitelské baterie náčelníka dělostřelectva divize:

— spojení k veliteli dělostřeleckého pluku prostředky velitelské baterie.

Tímto linkovým spojením mohly být výsledky průzkumu hlášeny na pozorovatelnu velitele a tam shromažďovány takto:

— pozorovatelny motostřeleckých a průzkumných jednotek předávaly hlášení zpravodajskému náčelníkovi;

— pozorovatelny dělostřelectva a minometů podávaly hlášení náčelníku dělostřelectva;

— pozorovatelny ženijního praporu podávaly hlášení ženijnímu náčelníkovi.

Zasazené průzkumné orgány tak v rámci velitelско-štábního cvičení prováděly výcvik a procvičovaly součinnost. Při dalších velitelско-štábních cvičení by měla být tato metoda zdokonalována a dále vyvíjena.

Upraveno z tisku NDR